

registrom pesmi, bodisi da je: Spoznanje, Razpravljanje, Motrenje, Izpodbivanje, Razmišljanje, Usoda, Ljubezen, Ustvarjanje ali Smrt. Obstaja mojstrovina *Miorica*, kjer je razsežnosti tragičnega dodana še kozmična razsežnost. Obstaja mit, ki je prišel iz preteklosti in nas spremlja v prihodnost, mit žrtve zidanja — balada *Samostan Argeș*. Sklepajo zarote, rojijo, šumijo številni drobci obnašanj, včasih do solze zgoščene *dojne* in druge folklorne vrste odpirajo druge vodnjake bitja: čaranje, koledovanje, objokovanje, preklinjanje, vpitje, otroške igre, pregovori itd. Vse te pulzacije so še plodne zaradi potrebe večnega vračanja k trajnim osnovam, ko obstaja nevarnost, da bo obzorje postalo preveč vsakdanje ali zasičeno z neposrednim trenutkom. Vse te pulzacije so zanimivo ponovno obrnjene k območjem v prid različnih sodobnih predmetov s študijami Mircea Eliade o zgodovini mitov.

Naposled je v začetku dvajsetega stoletja razvezan meh vetrov, zблиžanje z obnovitvami vseh literatur, ki jih ne more več zvezati noben tuj, še tako zviti načrt, in v njihovem pišu smo se spet znašli vsi: vzhodni in zahodni, severni in južni, saj moramo v skrajnem primeru braniti iste vrednote. Glede na to, koliko vsakdo izmed nas vlaga Resnice, Lepote, Dobrote, smo soudeleženi v Zgodovini v njeni gradilni smeri. »Če bi mogli,« kot je vzkljikal Lucian Blaga, »gledati z jezeri!« Prav je, da se vsi opogumimo z njim:

»Glej, Sancho, sreča je z nama
na poti skoz kamnito deželo!
Noč je topla kot ognjišče razgorelo
in razpotja huda so za nama.«

Aurel Șorobetea

POLDAN Konj se pase na grobišču
prve svetovne vojne
in druge svetovne vojne.
Varuje se sonca,
se drgne ob slive
in zlagoma stopa
čez prvo svetovno vojno
in drugo svetovno vojno.
Pač, kamen je zbrušen,
napisi jecljajo;
ah, v teh vojaki
ni nobene resnobe!
Gledajo preko ograj
za ženskami,
v civilni vrvež;
o nebo, kako se jim smeje
bela deklica
izpod breze!

Gospe s tančicami
 zbrano žalujejo
 za padlim možem iz prve,
 za sinom iz druge svetovne vojne.
 O mir v popolni tišini;
 tu jasno raste
 ustavljen čas — v plitvini.

DEČEK S KNJIGO

Deček nese v roki visoko dvignjeno knjigo,
 samostan, cvetoc na prstih.
 Kaže jo vsakomur, in nikomur —
 streho templja.
 In veje veter z Eolove harfe,
 a knjiga je filter
 in zbira v koritih in naslovu
 fosfor v raze, pèsek otožnosti, zlato, ki tli.
 Deček nese metulja na dlani,
 na platnicah ogenj šarenic odganja vraže —
 meduze drhtijo v hipnozi
 pod egipčanskimi znamenji —
 skrivnostni starinski zapisi.
 Deček nese knjigo v roki,
 vzkipeva blazneža kesanje,
 oblika smrti,
 dih vetra s pepelnato perutjo.
 dehtenje prerodenja,
 žrtvovanje.
Zbirajo pred njim se palčki in kriče mu:
 To ni knjiga, to je praprot
 s stranmi in sporami temé,
 in nič več nisi človek,
 zdaj si v zemlji le telo in korenika.
 Kriče mu:
 Ni knjiga,
 zavijajo v smrt se njene strani,
 govori o Nikomer, o usodi molči,
 ne pravi kam, ne pokaže smeri,
 proč z njo — čimdalje!
 Deček jo nese v roki,
 jo razpre kot čeljusti zveri
 in skloni obraz, jo spozna;

brezljuden trg, vse v strahu beži,
 krog njega ograja, grmada gori.
 A knjiga, zahod se zabliška
 od latinskega bliska.
 Če je ime *svobodno*,
 so črke — svoboda.

POLETJE
 NA KOPNEM

Poletje na kopnem,
 odhod Švedov.
 Po kamnitih ulicah
 prenika popoldan
 v trdnjavo.
 Med cvetočimi zajčki,
 po vseh terasah
 tujost.
 Ljubezen skriva cvetni prah
 na dekletovi rami.
 V gozdovih
 cveto pajčevine,
 cvetj oddaljenost po hribih.
 Žitni griči
 so nagnjeni proti preteklosti.
 Na satju pripeke se senči mošt;
 globoka okna v bršljanu,
 pod jáblanami knjige razprte.
 O nespremenljivost,
 sprememba ekstaze.

DVIGA SE GORA

Kako srečen je videti
 ta, ki sam pohajkuje po stezah
 med belimi njivami, v siju svetlobe,
 kako nadrobno stopa
 in daleč.
 Onkraj trohnečih lesenih vrat,
 onkraj vrtov z jáblanami.
 onkraj gričev,
 onkraj cest
 se dviga gora.
 Ta, ki pohajkuje po stezah,
 je videti srečen, presrečen,

poletje, obilje
 se spušča nanj;
 a onkraj,
 na zadnjem obzorju,
 se dviga gora.
 Ta, ki pohajkuje po stezah,
 je resnično videti srečen,
 spremljaš ga z okna
 v sanjah, v daljavi,
 kako previdno stopa v gozdove.

Ničesar ne skriješ
 sredi prostorov,
 opazovan na skrivaj,
 z bolečino.
 Iz večnega mraka smrek
 sumljivo
 prelit
 s trepalnico risa
 v jedro prostorov.

A onkraj njega,
 v zasedi gozdov
 se dviga gora.

(Iz zbirke Branilci, 1975)

Adrian Popescu

BLAGA SVETLOBA, SOMRAK Blaga svetloba, somrak, svetlikanje mrtvega zlata
 iz zakladnice Serenidov, ki so vladali — ne z ognjem in
 mečem — in jih ne omenja nobena zgodovinska knjiga,
 1 tebe iščem tam, onkraj vrta,
 kjer plapola zadnja jata hipnotičnih akacij,
 ko kradoma stopam, sramujoč se, od obložene mize,
 od umazanih desk, obloženih s kostmi in vinskimi čašami,
 skoz trnje krohota, zasmehovan od prijateljev:
 — če mu ni prav, zakaj nas še spremlja?